

Ulvilan kaupungin hyvinvointikertomus

kevät 2017

Sisällysluettelo

1	Johdanto	3
2	Hyvinvoinnin nykytilan kuvaaminen	4
2.1	Terveydenedistämistäktiivisuus.....	4
2.2	Talous ja elinvoima	6
2.3	Kaikki ikäryhmät.....	7
2.3.1	Lapset, varhaisnuoret ja lapsiperheet	8
2.3.2	Nuoret ja nuoret aikuiset.....	9
2.3.3	Aikuiset	10
2.3.4	Ikäihmiset.....	12
3	Keskeisten hyvinvointipalveluiden kuvaukset	14
3.1	Perusturvapalvelut.....	14
3.2	Sivistyspalvelut	14
3.3	Muut palvelut	15
4	Liikunnan edistäminen kunnassa	16
5	Hyvinvointikertomusprosessin kehittämiskohteet.....	17
6	Hyvinvointisuunnitelman tavoitteet vuosille 2017–2021	18

1 Johdanto

Ulvilan kaupungin tulevaisuuskuva vuoteen 2030:

Ulvila on – elinvoimainen ihmisen kokoinen kaupunki, jossa asukkaiden on hyvä elää turvallisesti ja yhteisöjen toimia aktiivisesti.

Ulvila on – Suomen automaatiokaupunki, jossa eri alojen yrityksillä on hyvät edellytykset toimia.

Strategian painopisteet sekä niihin liittyvät tavoitteet ja toimenpiteet:

Kaupunkia kehitetään seuraavien painopisteiden mukaisesti:

U: Asukkaiden terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen

L: Asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet

V: Palvelujen järjestäminen ja tuottaminen

I: Elinympäristön ja alueen elinvoiman kehittäminen

L: Talouden tasapainottaminen ja omistajapolitiikka

A: Osaava, hyvinvoiva ja motivoitunut henkilöstö

Terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen on osa kuntien perustehtävää kuntalain (410/2015) ja terveydenhuoltolain (1326/2010, § 12) määrittelemänä. Kunnan tehtävänä on tarjota kaikille asukkaille yhtäläiset edellytykset hyvinvointiin ja terveelliseen elämään. Hyvinvoinnin edistäminen ja terveyserojen kaventaminen kuuluu kunnan kaikille palvelualueille.

Terveydenhuoltolain 12 §:n mukaan kunnan on seurattava asukkaittensa terveyttä ja hyvinvointia sekä niihin vaikuttavia tekijöitä väestöryhmittäin sekä kunnan palveluissa toteutettuja toimenpiteitä, joilla vastataan kuntalaisten hyvinvointitarpeisiin. Kuntalaisten terveydestä ja hyvinvoinnista sekä toteutetuista toimenpiteistä on raportoitava valtuustolle vuosittain, minkä lisäksi valtuustolle on kerran valtuustokaudessa valmistettava laajempi hyvinvointikertomus.

Hyvinvointikertomuksen indikaattoritiedot ovat TEAvisari tietopalvelusta. Palvelua ylläpitää Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, Opetus- ja kulttuuriministeriö, Kuntaliitto ja Sosiaali- ja terveysministeriö. Ensimmäisessä Ulvilan kaupungin hyvinvointikertomuksessa on kuvattu erityisesti hyvinvoinnin nykytilaa, ikärakennetta, taloutta ja elinvoimaa, lasten, lapsiperheiden, nuorten, työikäisten ja ikäihmisten näkökulmasta.

Hyvinvointikertomusta varten on tuotettu keskeiset kuvaukset hyvinvointiin tähtäävistä palveluista.

Ulvilan kaupungin hyvinvointikertomusta ovat olleet laatimassa:

sivistysjohtaja Päivi Helin

vapaa-aikakoordinaattori Markku Nevala

kaavoituspäällikkö Juha Virola

hallintojohtaja Mikko Airaksinen

tekninen johtaja Juha Hjulgren

henkilöstöpäällikkö Anne-Riitta Tuominen

toimistotyöntekijä Mari Södergård

2 Hyvinvoinnin nykytilan kuvaaminen

2.1 Terveydenedistämisasiivisuus

Nykytilaa kuvaa Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen kehittämä terveydenedistämisasiivisuuden mittari. Mittaamisessa on keskitytty erityisesti organisaatioiden kykyyn integroida terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen organisaation perustoimintaan, niin että saavutetaan vaikutuksia kuntalaisten terveydessä ja hyvinvoinnissa.

Terveydenedistämisasiivisuutta mitataan TEAviisarissa seuraavilla toimialueilla:

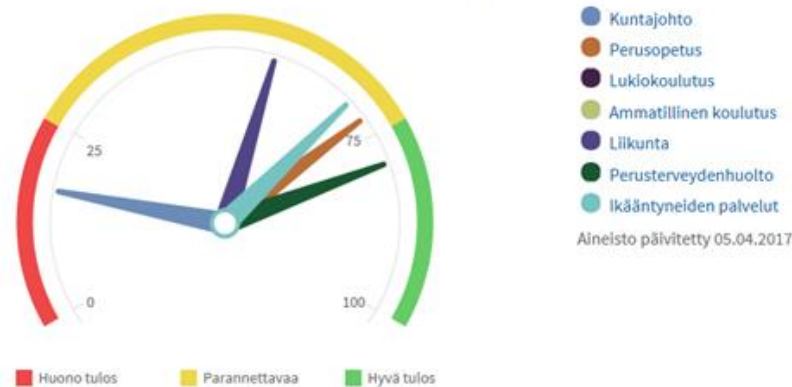
- perusterveydenhuolto
- perusopetus
- lukiokoulutus
- ammatillinen koulutus
- liikunta
- kuntajohto
- ikääntyneiden palvelut

Terveydenedistämisasiivisuuden mittaamiseen kehitetty viitekehys on yhteinen eri toimialueille. Poikkeuksena on kuntajohtoa koskeva tiedonkeruu, jossa on sovellettu neljää eri ulottuvuutta. Terveydenedistämisasiivisuuden viitekehystä tarkastellaan seuraavilla tasoilla: sitoutuminen, johtaminen, seuranta ja tarveanalyysi, voimavarat ja yhteiset käytännöt, osallisuus, muut ydintoiminnot.

TEAviisaria varten kerätyt tiedot pisteytetään toiminnan laadun mukaan. Kuntien terveydenedistämisasiivisuuden tulokset ilmoitetaan työkalussa pistemäärän 0-100 välillä. Jokainen ulottuvuus jakautuu osakokonaisuuksiin. Näille kokonaisuuksille lasketaan osasummapistemäärät, jotka lopulta skaalataan asteikolle 0-100. Pistemäärät ilmaistaan myös liikennevaloista tutuilla värikoodeilla graafisissa kuvioissa.

- vihreä: hyvä tulos (pisteet 75–100)
- keltainen: parannettavaa (pisteet 25–74)
- punainen: huono tulos (pisteet 0–24)

Terveydenedistämisasiivisuus : Ulvila 2016

Pisteet	Ulvila	Koko maa
Terveydenedistämisasiivisuus	57	70
Kuntajohto	17	74
Perusopetus	72	69
Lukioskoulutus	..	72
Ammatillinen koulutus	..	69
Liikunta	57	71
Perusterveydenhuolto	79	66
Ikääntyneiden palvelut	69	74

Uvilan kaupungin terveydenedistämisasiivisuuden luvut ovat hyvän tuloksen tasolla perusterveydenhuollossa ja lähes hyvällä tasolla perusopetuksessa. Parannettavan tuloksen alueella ovat liikunta ja ikääntyneiden palvelut. Huono taso on kuntajohdossa. Sitä selittää, että kunnassa ei ole aiemmin ollut nimettyä hyvinvointiryhmää, joka nyt tulevaisuuteksi valtuustokaudeksi tullaan nimeämään.

TEAvisari tuo esille kunnan toimintaa kuntalaisten terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi. Palvelu tukee kuntien ja alueiden terveydenedistämistyön suunnittelua ja johtamista. Perusajatuksena on, että toimiakseen laadukkaasti ja tehokkaasti kunnan on huomioitava kaikki nämä näkökulmat:

1. Sitoutuminen: Organisaation sitoutuminen terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen strategiatasolla.
2. Johtaminen: Terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen organisointi, vastuiden määrittely sekä toimeenpano.
3. Seuranta ja tarveanalyysi: Väestön terveyden ja hyvinvointiin vaikuttavien tekijöiden seuranta ja tarveanalyysi väestöryhmittäin sekä raportointi johtoryhmälle ja luottamusmiehille.
4. Voimavarat: Terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen resursointi, esim. henkilöstön mitoitus ja osaaminen
5. Yhteiset käytännöt: Yhteisistä toimintakäytännöistä sopiminen
6. Osallisuus: Väestön mahdollisuus osallistua kehittämiseen ja arviointiin
7. Muut ydintoiminnot: Toimialakohtaiset terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen toiminnot, jotka jokaisessa organisaatiossa tulisi toteuttaa.

2.2 Talous ja elinvoima

Valituilla indikaattoreilla kuvataan talouden ja elinvoiman tilaa Ulvilassa. Indikaattorit kuvaavat kunnan ikärakennetta, huoltosuhdetta, koulutustasoa ja verotuloja.

Valituilla indikaattoreilla kuvataan talouden ja elinvoiman tilaa Ulvilassa. Indikaattorit kuvaavat kunnan ikärakennetta, huoltosuhdetta, verotuloja ja koulutustasoa.

Väkiluvun kehitys vuosina 2010 – 2016

2010	13 607
2011	13 555
2012	13 470
2013	13 359
2014	13 324
2015	13 350
2016	13 325

Väestöllinen huoltosuhde ja ikärakenne vuosina 2013 - 2016

Ulvila	2013	2014	2015	2016
Väestöllinen huoltosuhde	65,1	68,3	70,9	72,3
Alle15-vuotiaiden osuus, %	17,6	17,6	17,8	17,7
65 vuotta täyttäneiden osuus, %	21,9	22,9	23,7	24,2
15–64-vuotiaiden osuus, %	60,6	59,4	58,5	58

Verotulot (€/as) vuosina 2013 - 2016

2013	3 656
2014	3 620
2015	3 614
2016	3 631

Koulutustaso

	2013	2014	2015
15 vuotta täyttänyt väestö yhteensä	11014	10971	10979
Ei perusasteen jälkeistä tutkintoa %	31	30	30
Tutkinnon suorittaneita %	69	70	71
Korkea-aste %	26	26	27
Keskiaste %	43	43	44

Ulvilan talouden ja elinvoiman keskeiset havainnot

Ulvilan väkiluvun kehitys on ollut 2010-luvulla alavireistä lukuun ottamatta vuotta 2015, jolloin väkiluku kääntyi kasvuun. Alimmillaan väkiluku oli vuonna 2014. Ikääntymisen vaikutuksesta väestöllinen huoltosuhde eli alle 15-vuotiaiden ja 65 vuotta täyttäneiden määrän suhde on

kasvanut. Kaupungin kehittymisen kannalta olisi tärkeää saada väkiluku kasvuun tulevina vuosina. Kaupungin vetovoimaisuutta voidaan ylläpitää ja parantaa tuottamalla kuntalaisille riittävän tasokkaat lähipalvelut. Ikärakenteen muutosta ja huoltosuhteen heikkenemistä voidaan hillitä luomalla kaupungin elinkeinopolitiikalla ja yritysysteistyöllä edellytyksiä uusille työpaikoille.

Käytettävissä olevat verotulot asukasta kohden vuosina 2010–2016 ovat olleet hieman yli 3.600 euroa asukasta kohden, mikä on kuntakohtaisessa vertailussa kohtuullisen hyvää tasoa. Vuosien 2015–2016 perusteella on verotulokertymän osalta nähtävissä lievää myönteistä kehitystä. Vuosina 2017–2018 verotulokertymään tulevat vaikuttamaan positiivisesti tuloveroprosentin 0,5 – prosenttiyksikön korotus vuodelle 2017 sekä Suomen talouden kehityksen odotettavissa oleva maltillinen positiivinen vire.

2.3 Kaikki ikäryhmät

Yleiseksi hyvinvointia kaikissa ikäluokissa kuvaavaksi indikaattoriksi voidaan valita Kelan terveypuntarin sairastuvuusindeksi.

Jokaiselle Suomen kunnalle on laskettu rekisteritietojen avulla indeksilukuja, jotka kertovat, kuinka yleisiä niin sanottujen kansantautien erityiskorvausoikeudet ovat suhteessa koko maan keskiarvoon (=100). Laskennassa käytetään vuoden lopun väestötietoja sekä tietoa erityiskorvausoikeuden voimassaolosta vuoden lopussa. Kuntien välisistä eroista voidaan poistaa väestön ikä- ja sukupuolirakenteesta johtuvat erot vakioimalla indeksiluvut iän ja sukupuolen mukaan.

- kuolleisuus
- työkyvyttömyyseläkkeellä olevien osuus työkäisistä
- erityiskorvattaviin lääkkeisiin, rajoitetusti peruskorvattaviin lääkkeisiin tai ruokavaliokorvauksiin oikeutettujen osuus väestöstä

Kukin muuttujista on suhteutettu erikseen maan väestön keskiarvoon, jota merkitään luvulla 100. Sairastuvuusindeksi on kolmen osaindeksin keskiarvo.

Terveypuntarin sairastuvuusindeksi

Vakiointi: Vakioitu

Alue	Indeksi	Aika
		2015
Ulvila	-kuolleisuusindeksi	93,0
	-lääkekorvausoikeusindeksi	95,6
	-työkyvyttömyysindeksi	98,5
	Sairastuvuusindeksi	95,7

(lähde: <http://www.kela.fi/kelasto>)

Verrattuna koko maan väestön keskiarvoon (100), Ulvilan työkyvyttömyysindeksi on lähellä sitä, mutta lääkekorvausoikeus-, kuolleisuus- ja sairastuvuusindeksit ovat alle maan keskiarvon.

2.3.1 Lapset, varhaisnuoret ja lapsiperheet

Kunnan varhaiskasvatus-, lasten – ja varhaisnuorten eri palveluiden nykytilanteen keskeiset havainnot:

Varhaiskasvatuksessa on viime vuosina kasvanut yleisen, tehostetun ja erityisen tuen parissa olevat lapset. Varhaiskasvatuksen varhaisen puuttumisen toimintamalleja on ylläpidetty seuraavin toimenpitein: huolenpuheeksiotto, lapset puheeksi -menetelmä, huolen vyöhykkeet -kyselyt jne. Lisäksi on kehitetty kiusaamisen ehkäisyn ja puuttumisen toimintamallia kaupunki- ja yksikkötasolla. Perusopetuksen ja esiopetuksen yhteinen kola-hanke (vuosina 2015–2016) juurrutti varhaiskasvatukseen vertaistukityökaluja ja jalkautumista perheisiin.

Perusopetuksessa kartoitetaan vuosittain yleisen, tehostetun ja erityisen tuen oppilaiden lukumäärät. Tuen tarvetta on paljon, ensisijaisesti tarpeisiin pyritään vastaamaan erityisopetuksen resursseilla. Lisäksi lukuvuosittain tilastoidaan kouluittain koulukiusaamiset lukumäärinä.

Uvilan kaikki peruskoulut ovat Liikkuvia kouluja, jatkossa myös Uvilan lukio. Liikkuva koulu -hankkeen tavoitteena on tehdä Uvilasta **Ulkoileva ja Liikkuva Uvila**. Liikkuvan koulun toimintaperiaatteet ovat kouluissa jo vakiintumassa. Tavoitteena on aktiivinen ja viihtyisä koulupäivä, joka ohjaa kohti liikunnallista elämäntapaa. Tärkeää olisi saada vähän liikkuvat / liikkumattomat aktivoitua. Koulut tarjoavat koulujen piha-alueita, liikuntatiloja ja -välineitä lasten ja perheiden käyttöön terveyden ja hyvinvoinnin ylläpitämiseksi myös vapaa-ajalla.

Uvilan lukion ja Sataedun ammattioppilaitoksen Uvilan toimipisteen osalta selvitetään lukuvuosittain opiskelijoiden eronneiden tilanteet. Mukana opiskelijoiden ”jäljittämisessä” on myöskin etsivä nuorisotyö. Pyrkimyksenä on tukea nuorten jatko-opiskelupolkujen varmistumista. Opinto-ohjauksen, opiskelijahuollon ja etsivän nuorisotyön yhteistyö on suunniteltua ja yksilökohtaista.

Vanhemmuuden tukea tarvitaan kaikissa ikäluokissa, myös perusopetuksen päättymisen jälkeen.

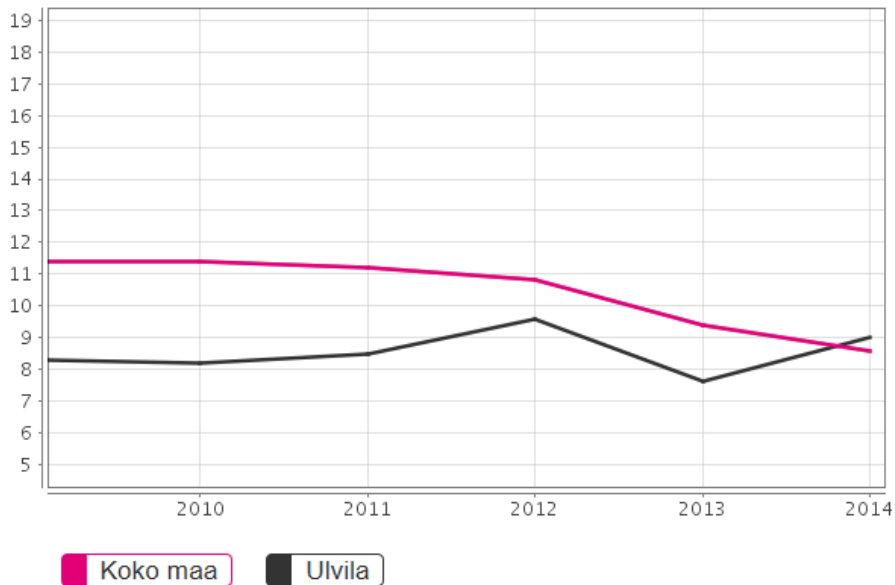
Uvilassa ei esiinny vielä maahanmuuttajaperheitä, mutta suunnitelmat esim. maahanmuuttajaperheiden lasten opetuksi/päivähoidon toteuttamiseksi ovat olemassa.

Kuraattorit pitävät kouluissa mm. sosiaalisia taitoja vahvistavia ryhmätunteja oppilaille. Oppilashuollon palveluita pyritään monipuolistamaan jatkossa, mm. psykiatrisen sairaanhoitajan palveluita on viimeinkin saatu 1pv/2:ssa vkossa yläkouluun.

Vuoden 2016 lastensuojelussa avohuollon asiakkuuksia on ollut 110 ja jälkihuollossa lapsiperheiden tilapäistä kotipalvelua palveluseteleillä on saanut n. 30 perhettä. Lastensuojelun näkökulmasta vanhempien tuelle tätä kautta olisi lisääntyvää tarvetta, kuten myös enenevästi moniammatilliseen yhteistyöhön. Yhteistyön tiivistäminen on tarpeen kaikissa lasten, nuorten ja lapsiperheiden palveluissa. Eroperheiden tilanteet ovat myöskin saattaneet lisätä mm. toimeentulotuen tarvetta.

2.3.2 Nuoret ja nuoret aikuiset

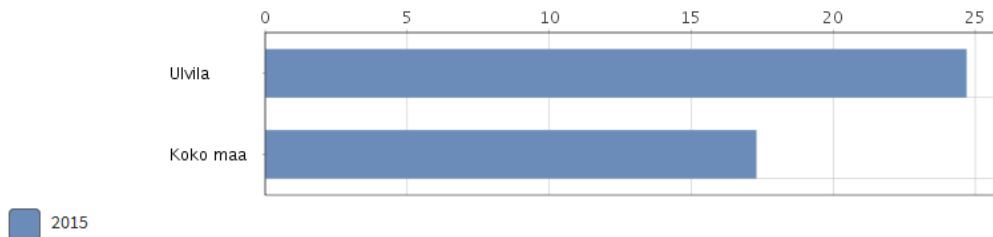
Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17–24-vuotiaat (%)

(lähde: <http://www.hyvinvointikompassi.fi>)

Koulutuksen ulkopuolelle jääneitä 17–24-vuotiaita Ulvilassa oli v.2013 oli 8,6 %, vuonna 2014 9 %. Koko maahan verrattuna määrä on ollut selkeästi vähemmän, mutta vuosi 2014 oli taitekohta, johon pitää suhtautua vakavasti.

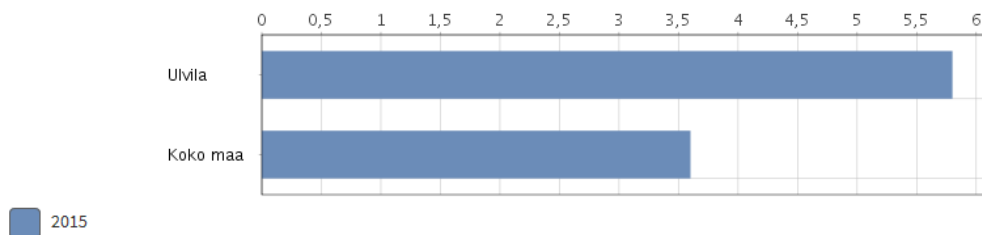
Nuorisotyöttömät, % 18–24-vuotiaasta työvoimasta

(lähde: <http://www.sotkanet.fi>)

Nuorisotyöttömiä oli 31.12.2015 (18–24-vuotiaista nuorista) lähes 25 %, joka koko maahan verrattuna (17 %) on hälyttävän suuri.

Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 18–24-vuotiaat (%)

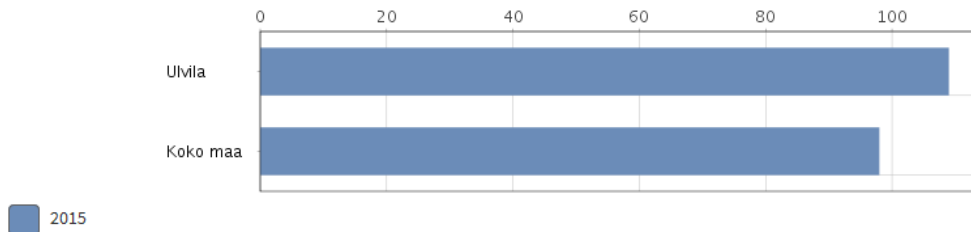

(lähde: <http://www.sotkanet.fi>)

Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneita v. 2015 18–24-vuotiaita vastaavanikäisestä väestöstä oli 5,8 %. Koko maassa vastaava luku oli 3,6 %.

2.3.3 Aikuiset

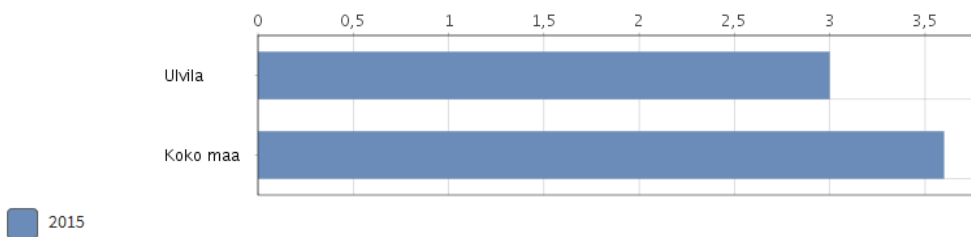
Sairauspäivärahaa saaneet 25–64-vuotiaat / 1000 vastaavanikäistä

(lähde: <http://www.sotkanet.fi>)

Sairauspäivärahaa saaneiden tilanne 25–64-vuotiaat / 1000 vastaavanikäistä kohti oli Ulvilassa kohtuullinen, luvun ollessa 110, vaikka koko maahan verrattuna (luku 98) se olikin korkeampi.

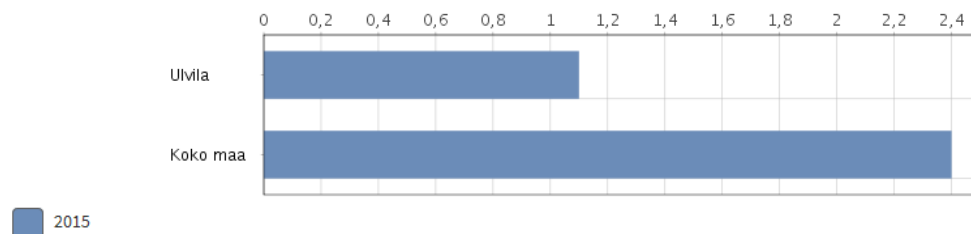
Mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöiden vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavat 25 - 64-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä

(lähde: <http://www.sotkanet.fi>)

Mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöiden vuoksi työkyvyttömyyseläkettä sai 3 % 25-64-vuotiaista. Vastaava luku koko maassa oli 3,7 % vuonna 2015.

Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25–64-vuotiaat (%)

(lähde: <http://www.sotkanet.fi>)

Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneita 25–64-vuotiaat oli Ulvilassa 1,1 % vastaavanikäisestä väestöstä. Koko maassa luku 2,4 % oli huomattavasti suurempi.

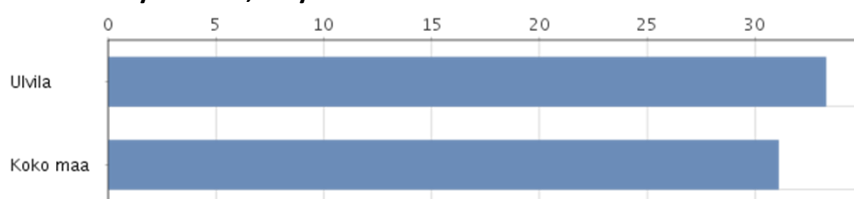
Työttömät, % työvoimasta

- 2015

(lähde: <http://www.sotkanet.fi>)

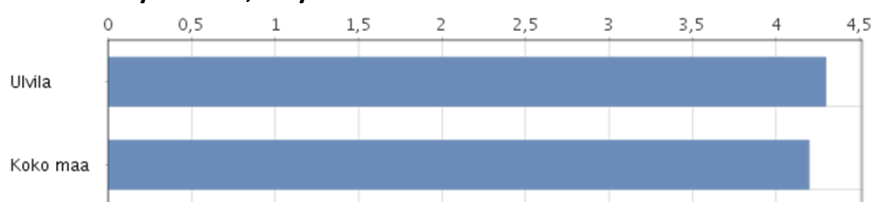
Pitkäaikaistyöttömät, % työttömistä

- 2015

(lähde: <http://www.sotkanet.fi>)

Pitkäaikaistyöttömät, % työvoimasta

- 2015

(lähde: <http://www.sotkanet.fi>)

Kunnan nuorten, nuorten aikuisten eri palvelualueiden nykytilanteen keskeiset havainnot

Uvilan koko työttömien määrä työvoimasta laskettuna on 2010-luvulla ollut jonkin verran koko maan sekä Satakunnan keskimääräistä työttömyysastetta alhaisempi. Sen sijaan pitkäaikaistyöttömien osuus työvoimasta on Ulvilassa ollut koko 2010-luvun koko maan kuin myös Satakunnan keskimääräistä työttömyysastetta korkeampi. Edelleen nuorisotyöttömien (18–24-vuotiaat) osuus työvoimasta on ollut Ulvilassa koko 2010-luvun selkeästi koko maan kuin myös Satakunnan keskimääräistä työttömyysastetta selkeästi korkeampi.

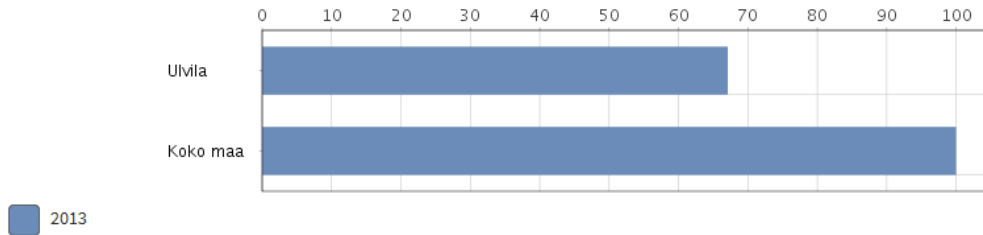
Pitkäaikaistyöttömyyden parantamiseksi Ulvila oli vuosina 2013–2015 mukana pitkäaikaistyöttömyyden kuntakokeilu-hankkeessa. Viimeisten vuosien aikana pitkäaikaistyöttömyyden ja nuorisotyöttömyyden vähentämiseksi on Ulvilassa käynnistetty monipuolista työpajatoimintaa. Lisäksi kaupungin eri osastoja on veloitettu järjestämään kuntouttavan työtoiminnan työpaikkoja oman palvelutuotannon yhteyteen. Kaupungilla on aiesopimus seurakunnan kanssa työllisyyden hoidosta. Lisäksi kaupunki tukee mm. SPR:n Porin Konttia ja Kullaan Kotiseutu- ja Museoyhdistystä näiden työllistäessä ulvilalaisia pitkäaikaistyöttömiä. Ulvilaan on palkattu määräaikainen työsuunnittelija, joka tekee tiivistä

yhteistyötä TE-toimiston, TYP:n ja perusturvan työllisyystoimijoiden kanssa pitkäaikaistyöttömien saamiseksi työllistämistä edistäviin aktiivitoimenpiteisiin.

Kirjasto- ja kulttuuripalvelujen sekä kansalaisopiston palvelujen saatavuus on hyvä ja tukee hyvinvoinnin kehittymistä eri tavalla, erityisesti kulttuurisen hyvinvoinnin kautta.

2.3.4 Ikäihmiset

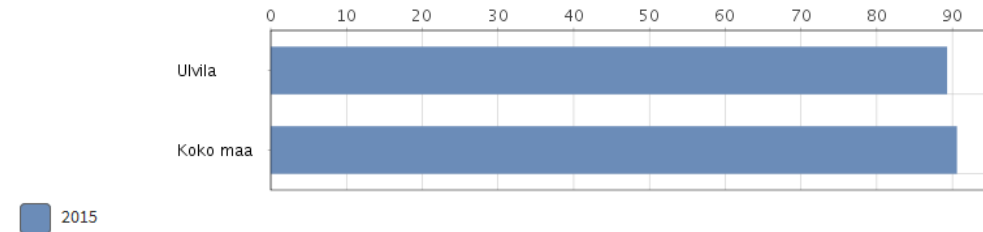
Dementiaindeksi, ikävalikoitu

(lähde: <http://www.sotkanet.fi>, tuorein tilasto on vuodelta 2013)

Dementiaindeksi ilmaisee Alzheimer-tautiin myönnettyjen reseptilääkekorvausoikeuksien määrän suhteutettuna väestöön ja edelleen koko maan tasoon. Indeksien arvo on aikasarjan viimeisenä vuotena koko maassa 100. Viimeisin indeksi Ulvilan osalta on vuodelta 2013.

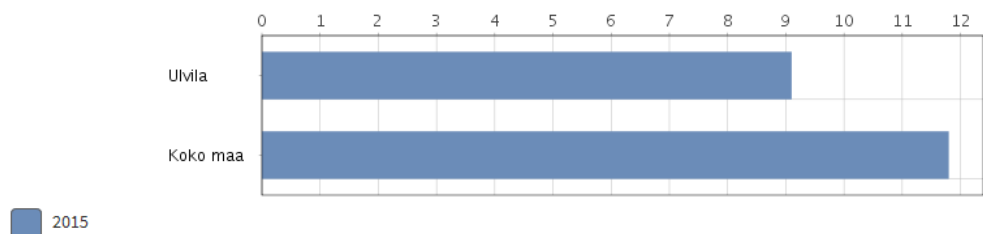
Kotona asuvat 75 vuotta täyttäneet, % vastaavanikäisestä väestöstä

(lähde: <http://www.sotkanet.fi>)

Kotona asuvia 75 vuotta täyttäneitä vuonna 2015 oli Ulvilassa lähes 90 %, koko maassa 90,7 %.

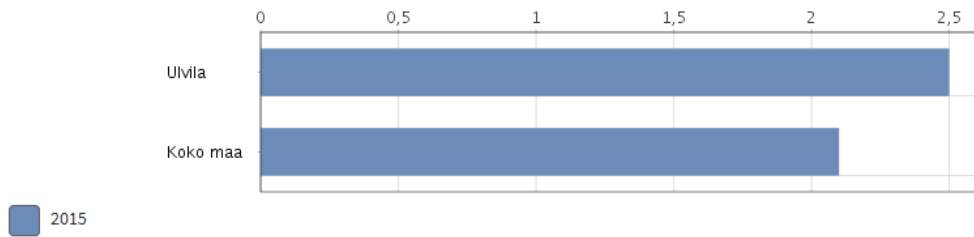
Säännöllisen kotihoidon piirissä olleet 75 vuotta täyttäneet, % vastaavanikäisestä väestöstä

(lähde: <http://www.sotkanet.fi>)

Säännöllisen kotihoidon piirissä oli vuoden 2015 lopussa koko maassa 75 vuotta täyttäneistä 11,8 % vastaavanikäisestä väestöstä. Ulvilassa vastaava luku oli vähän yli 9 %.

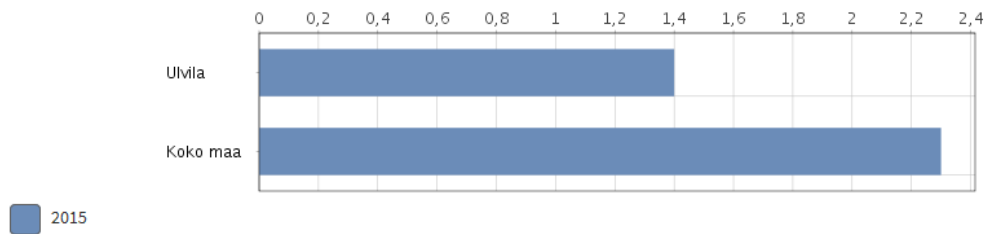
Vanhainkodeissa tai pitkäaikaisessa laitoshoidossa terveyskeskuksissa olevat 75 vuotta täyttäneet, % vastaavanikäisestä väestöstä

(lähde: <http://www.sotkanet.fi>)

Vanhainkodeissa tai pitkäaikaisessa laitoshoidossa olevat 75 vuotta täyttäneiden osuus oli koko maassa vuonna 2015 2,3 % vastaavanikäisestä väestöstä. Ulvilassa vastaava luku oli 2,5 %.

Täyttä kansaneläkettä saaneet 65 vuotta täyttäneet (% vastaavanikäisestä väestöstä)

(lähde: <http://www.sotkanet.fi>)

Täyttä kansaneläkettä saavien osuus osoittaa pienituloisuutta eläkeikäisessä väestössä. Täyttä kansaneläkettä saaneita 65 vuotta täyttäneitä oli v.2015 2,3 % vastaavanikäisestä väestöstä, Ulvilassa luku 1,4 %.

Kunnan ikäihmisten eri palvelualueiden nykytilanteen keskeiset havainnot

Aikuisten ja ikäihmisten palvelujärjestelmää on kehitetty viime vuosina runsaasti. Ikäihmisten kotona asumisen tukemiseen on panostettu runsaasti. Vuosien 2015–2025 välillä väestöennusteissa on voimakasta kasvua 75 vuotta täyttäneiden määrässä. Ikääntymisestä johtuvaan mahdolliseen palvelutarpeen kasvuun tulee kunnassa varautua.

3 Keskeisten hyvinvointipalveluiden kuvaukset

3.1 Perusturvapalvelut

Terveyspalveluiden perustehtävänä on edistää ulvilalaisten terveyttä ja järjestää tarpeellinen perusterveydenhuolto. Ulvilan perusturvasta vastaa Porin YTA-alue, johon kuuluvat Pori, Merikarvia ja Ulvila.

Sosiaali- ja perhepalvelut järjestetään perusturvan toimesta. Vammaispalvelut ja lastensuojelu on keskitettynä palveluna, mutta paljon tehdään jalkautuvaa työtä. Perhekeskustoiminta on lähitulevaisuuden toimintamalli.

Neuvolatyö sekä koulu- ja opiskelijaterveydenhuolto ovat keskeinen osa ennaltaehkäisevää ja terveyttä edistävää toimintaa. Nämä palvelut ovat perheille vapaaehtoisia ja maksuttomia ja ne järjestetään terveydenhuoltolain (1326/2010) ja valtioneuvoston asetuksen (338/2011) mukaisesti.

3.2 Sivistyspalvelut

Sivistyspalveluiden tavoitteena on edistää yksilön ja yhteisöjen kokonaisvaltaista hyvinvointia. Laadukkailla sivistyspalveluilla luodaan hyvät edellytykset kasvulle ja elinikäiselle oppimiselle.

Varhaiskasvatuspalvelut tarjoavat 0-6-vuotiaille lapsille ja heidän vanhemmilleen monipuolisia ja laadukkaita varhaiskasvatuspalveluita; päivähoitoa päiväkodeissa, perhepäivähoidossa tai ryhmiksissä ja esiopetusta. Päiväkotitoiminta on sekä kunnallisesti että yksityisesti toteutettua. Lisäksi perheiden kotihoitoa tuetaan taloudellisesti kotihoidontuella. Aamu- ja iltapäivätoimintaa tarjotaan ensimmäisen ja toisen luokan oppilaille sekä kaikkien vuosiluokkien erityisen tuen piirissä oleville.

Perusopetuslain mukaan on kunnan järjestettävä perusopetusta kunnassa asuville perusopetusikäisille lapsille. Perusopetuksen tehtävänä on kehittää oppilaiden kokonaispersoonallisuutta kasvattamalla ja opettamalla heitä perusopetuksen opetussuunnitelman mukaisesti ja lisäksi huomioiden yhteiskunnan perusopetukselle asettamat tavoitteet.

Lukion tehtävänä on antaa monipuolista yleissivistystä ja mahdollisimman hyvä pohjakoulutus jatko-opinnoille.

Ulvilassa toisen asteen ammatillinen oppilaitos Sataedu sekä WinNovan metsäopisto tarjoavat perusopetuksen jälkeisen toisen asteen opiskelupaikan peruskoulun jälkeen.

Kansalaisopiston tehtävänä on tukea paikallisen aikuisväestön ja ympäröivän yhteiskunnan kehittymistä edistämällä elinikäistä oppimista, itsensä monipuolista kehittämistä, yhteisöllisyyttä, suvaitsevaisuutta ja moniarvoisuutta. Kansalaisopiston opetuksesta Ulvilassa vastaa Porin Seudun kansalaisopisto.

Oppilas- ja opiskelijahuoltoa toteutetaan ensisijaisesti ennaltaehkäisevänä koko oppilaitosyhteisöä tukevana yhteisöllisenä tukimuotona. Lisäksi opiskelijoilla on oikeus yksilökohtaiseen opiskeluhuoltoon. Ulvilassa koulutoimessa toimii 5 koulukuraattoria ja koulupsykologipalvelut hoidetaan perusopetuksessa ja ammattioppilaitoksissa ostopalveluna, lukiossa perusturvassa.

Nuorisopalvelujen tavoitteena on edistää nuorten kasvua ja itsenäistymistä, nuorten sosiaalista vahvistamista, parantaa kasvu- ja elinolosuhteita sekä edesauttaa nuorisotakuun toteutumista.

Liikuntapalveluiden ydintehtävänä on liikuntapalveluiden järjestäminen. Kaupungissa toimii liikuntasuunnittelutyöryhmä (vapaa-aikaltk 12/2016), jonka tehtävänä on olla mukana esim. uusien koulupihojen suunnittelutyössä, jotta koulujen piha-alueista saadaan tehokkaita lähiliikuntapaikkoja.

Kirjasto tarjoaa ja tuottaa ajantasaisia ja laadukkaita palveluja, edistää kaikkien asiakkaidensa mahdollisuuksia kirjallisuuden ja taiteen harrastukseen, jatkuvaan tietojen, taitojen ja kansalaisvalmiuksien kehittämiseen sekä kansainvälistymiseen ja elinikäiseen oppimiseen. Ulvilassa kulkee myöskin kirjastoauto.

Kulttuurin hyvinvointipalveluilla on tulevaisuudessa entistä merkittävämpi asema hyvinvoinnin edistäjänä sekä työssä että vapaa-aikana. Kulttuuripalvelut parantavat ihmisten elämänlaatua ja edistävät myönteistä sosiaalista ilmapiiriä. Samalla se rakentaa yhteenkuuluvuutta ja paikallista identiteettiä.

Vanhusneuvosto, vammaisneuvosto sekä mm. nuorisovaltuusto tekevät omalta osaltaan työtä kuntalaisten hyväksi omien sidosryhmiensä kanssa.

3.3 Muut palvelut

Uvilan kaupungin strategiassa tavoitellaan jatkossa Suomen aktiivisimman ja liikunnallisimman kaupungin mainetta. Kaupunki aktivoi kuntalaisia hyvinvoinnistaan huolta pitämisessä. Tavoitteena on mahdollistaa omaehtoista liikuntaa yhteistyössä sidosryhmien kanssa. Kannustetaan kuntalaisia työmatkaliikuntaan ja hyötyliikuntaan. Kevyenliikenteen väylät mielletään liikuntapaikoiksi. Liikuntapaikat edellyttävät huolenpitoa ja jatkuvaa kehittämistä. Yhdyskuntatekniikka ylläpitää katuverkostoa, tavoitteena on luoda olosuhteet turvalliseen liikkumiseen kaikkina vuodenaikoina, mm. kiinnittämällä huomiota liikenneturvallisuuteen.

Kunnan kiinteistöpalveluissa huolehditaan käyttäjille tarkoituksenmukaiset, turvalliset ja terveelliset tilat. Erityisesti on kiinnitettävä huomiota sisäilman laatuun ja esteettömyyteen. Siivouspalvelut järjestävät kunnan kiinteistöille puhtaanapidon, jolla taataan viihtyisä, terveellinen ja turvallinen toimintaympäristö. Ruokahuollon tehtävänä on taata käyttäjilleen monipuolinen ja terveellinen ravinto.

Maankäyttöä suunnitellaan siten, että vaikutukset ihmisten hyvinvointiin huomioidaan. Kaupunkisuunnittelun keinoin luodaan elinvoimaista ja toimivaa yhdyskuntarakennetta, joka täyttää viihtyisyyden, terveellisyden ja turvallisuuden vaatimukset. Kattavan kevyen liikenteen verkoston lisäksi kuntalaisten mahdollisuuksia mielekkääseen omaehtoiseen liikuntaan tuetaan määrältään ja

laadultaan riittävien ulkoilureittien ja virkistysalueiden tarkoituksenmukaisella sijoittamisella. Keskeisimpien palveluiden hyvällä saavutettavuudella ja sijainnilla tasapainoisesti suunnitellussa kaupunkirakenteessa lisätään asukastyytyväisyyttä ja kannustetaan lisäämään arkiliikuntaa, joka kaupungin verkostoihin tukeutuessaan parantaa oman lähialueen tuntemusta ja siitä välittämistä. Ylpeys omasta kunnasta on merkittävä hyvinvointitekijä.

4 Liikunnan edistäminen kunnassa

Liikuntakysymykset näkyvät yhä useammin kuntastrategiassa. Terveyttä ja hyvinvointia edistävän liikunnan koordinointi ja liikunnan edistämistä käsittelevät poikkihallinnolliset työryhmät yleistyvät. Valtaosassa kunnista on sovittu, mikä hallintokunta koordinoi terveyttä ja hyvinvointia edistävää liikuntaa. Yleisimmin koordinointi on kunnan liikuntatoimen vastuulla. Perusterveydenhuolto koordinoi terveyttä ja hyvinvointia edistävää liikuntaa vain kolmessa prosentissa kunnista ja jokin muu taho n.10 prosentissa kaikista kunnista. Joka viidennessä kunnassa ei ole vielä koordinoitukysymystä ratkaistu. 85 prosentissa kunnista lasten liikunnallisuutta edistävät toimintatavat on kirjattu varhaiskasvatussuunnitelmaan. Yhtä yleistä on varhaiskasvatuksen liikuntaolosuhteiden kehittäminen ja varhaiskasvatushenkilöstön täydennyskoulutus. Koulupäivän liikuntaa lisäävät toimenpiteet ovat peruskoulun kärkihankkeita. Yleisimmin käytetyt keinot liikunnan lisäämiseksi koulupäivän aikana ovat pihojen kehittäminen liikkumiseen innostaviksi ja houkutteleviksi lähiliikuntapaikoiksi. Koululaisia aktivoidaan koulumatkaliikuntaan ja käytetään pitkiä liikuntavälitunteja. Yhä enemmän yleistyvät myös kuntien liikuntaneuvonnan ja liikkumisryhmien järjestämiset. Lähes kaksi kuntaa kolmesta ilmoittaa, että järjestää liikuntaneuvontaa, joka määriteltiin yksilöön kohdistuvaksi terveyden edistämiseksi erityisesti terveytensä ja hyvinvointinsa kannalta riittämättömästi liikkujille. Se on vaiheittain etenevä ja tavoitteellinen prosessi, joka sisältää tarvittaessa useampia tapaamisia ja/tai yhteydenottoja ammattilaisen ja asiakkaan kesken. Liikuntaneuvonnan järjestäminen liittyy kunnan kokoon, eli mitä suuremmasta kunnasta on kyse, sitä useammin järjestetään neuvontaa. Kuntalaisten erilaiset osallistumis- ja vaikuttamistavat liikuntapaikkojen ja -palvelujen kehittämiseen ovat käytössä jo useissa kunnissa.

Kunnan toiminta kuntalaisten liikunta-aktiivisuuden edistämiseksi ja liikunnan edellytysten luomiseksi (liikuntalaki 390/2015) on kehittynyt myönteisesti. Lasten ja nuorten liikunta-aktiivisuutta seurataan säännöllisesti vähintään kahden vuoden välein kahdessa kunnassa kolmesta. Myös työikäisten sekä ikääntyneiden liikunta-aktiivisuuden seuranta on yleistynyt. Sen sijaan eri-ikäisten liikunta-aktiivisuustietojen esittely päättäjille on ennallaan, eikä yhteenvedon esittäminen kuntalaisten liikunta-aktiivisuudesta kuntien hyvinvointikertomuksissakaan ole yleistä.

Urheiluseurojen järjestämät lasten ja nuorten harjoitusvuorot koulujen liikuntasaleissa sekä urheilu- ja pallokentillä on osassa kuntia maksullisia. Pääsääntöisesti maksut kuitenkin ovat lähes nimellisiä, enintään 10 % todellisista kustannuksista. Toivottavaa olisi, että etenkin lasten ja nuorten liikuntaharrastuksen tukemiseksi yhä yleisemmin siirryttäisiin salien maksuttomaan käyttöön koko kaupungissa, ei vain haja-asutusalueilla.

Liikuntalain (390/2015) tavoitteena on edistää väestön hyvinvointia ja terveyttä sekä eri väestöryhmien mahdollisuuksia liikkua ja harrastaa liikuntaa. Kunnan peruspalveluissa korostetaan

liikuntapalvelujen saatavuutta sekä terveyttä ja hyvinvointia lisäävän liikunnan järjestämistä kaikille. Tehtävien toteuttaminen edellyttää kunnassa eri toimialojen tiivistä yhteistyötä sekä paikallisen että alueellisen yhteistyön kehittämistä. Kunnan toimintaympäristöissä tavoitetaan laajasti eri-ikäiset ja eri sosioekonomisiin ryhmiin kuuluvat kuntalaiset. Laajojen väestöryhmien tavoittaminen tapahtuu erityisesti varhaiskasvatuksen yksiköiden, koulujen, liikuntaolosuhteiden ja myös sosiaali- ja terveydenhuollon organisaatioiden kautta. Laissa säädetään lisäksi kunnan vastuusta kuulla asukkaitaan liikuntaa koskevilla päätöksillä sekä arvioida asukkaidensa liikunta-aktiivisuutta. Terveyttä ja hyvinvointia edistävän liikunnan asema on uudessa liikuntalaissa vahva.

Kaskelotin kävijämäärät uimahallin osalta

2014	2015	2016
68 705	67 686	67 451

Liikuntaryhmät (n. 21–33 ryhmää)

2014	2015	2016
15 288	15 775	15 908

5 Hyvinvointikertomusprosessin kehittämiskohteet

1. Ulvilan kaupungin hyvinvointityöryhmäksi valtuusto nimeää kaupungin johtoryhmän.
2. Kaupunginhallitus kokoontuu 1-2 kertaa vuodessa iltakouluun aiheena kuntalaisten hyvinvointi ja siihen liittyen mm. työllisyystilanne.
3. Valtuusto hyväksyy hyvinvointisuunnitelman 1.6.2017 – 31.12.2021 väliseksi ajaksi.
4. Hyvinvointikertomus laaditaan valtuustolle jatkossa kerran vuodessa.
5. Hyvinvointikertomuksen toimenpidesuunnitelman tavoitteiden huomiointi liitetään talousarvioprosessiin.
6. Ulvilan kaupungissa tulee varmistaa hyvinvointikertomuksen ja hyvinvointiin liittyvien muiden suunnitelmien yhteensovittaminen.
7. Hyvinvointikertomuksessa huomioidaan myös kuntalaisten osallisuus hyvinvointikertomuksen laadintaan ja kehittämiseen.

6 Hyvinvointisuunnitelman tavoitteet vuosille 2017–2021

Talous ja elinvoima

- päävastuussa kuntajohtaminen, hallintopalvelut, asuminen ja rakentaminen
- kunnan asukasmäärä saadaan nousuun
- laaditaan Ulvilan kaupungin työllisyysohjelma, jossa määritellään työllistämisen keskeiset tavoitteet
- yritysten toimintaedellytysten vahvistaminen ja uusien työpaikkojen luominen

Kaikki ikäryhmät

- päävastuussa perusturva- ja sivistyspalvelut
- hyvinvointiongelmien ennaltaehkäisy

Lapset, nuoret ja lapsiperheet

- päävastuussa sivistyspalvelut
- vanhemmuuden tukeminen kaikissa palveluissa
- lasten, nuorten ja perheiden keskinäisen yhteisöllisyyden lisääminen
- asiakaskeskeisyyden lisääminen palveluissa

Nuoret ja nuoret aikuiset

- päävastuussa perusturvapalvelut
- työ- ja toimintakykyä edistävä palveluverkosto
- alle 25-vuotiaiden työttömyyden taso alempi kuin yleinen työttömyysaste
- kaikki oppilaat perusopetuksesta siirtyvät 2.asteen koulutukseen ja 2.asteen koulutuksen jälkeen töihin tai jatkokoulutukseen

Työikäiset

- päävastuussa perusturvapalvelut
- työ- ja toimintakykyä edistävä palveluverkosto
- työpaikkojen kokonaismäärän lisääminen ja työikäisten työttömyyden vähentäminen

Ikäihmiset

- päävastuussa perusturvapalvelut
- varhainen toimintakykyongelmaan puuttuminen / -ongelmien ehkäiseminen
- toimintakyvyn ja vireyden ylläpitäminen
- koordinoitua ennaltaehkäiseviä palveluita
- ikäihmisten hyvinvointisuunnitelman vuosittainen käsittely